

Dokument zawierający kluczowe informacje

Cel

Niniejszy dokument zawiera kluczowe informacje o tym produkcie inwestycyjnym. Nie jest to materiał marketingowy. Udzielenie tych informacji jest wymagane prawem, aby pomóc w zrozumieniu charakteru tego produktu oraz ryzyka, kosztów, potencjalnych zysków i strat z nim związanych, a także ułatwić porównanie go z innymi produktami.

Produkt

Nazwa produktu: Grupowe ubezpieczenie emerytalne Pogodna Jesień
(kod warunków: PJGP10, PJGP11, PJGP12, PJGP30, PJGP31, PJGP32, PJGP33, PJGP42 – ubezpieczenie grupowe oraz PJKP42 – ubezpieczenie indywidualnie kontynuowane)
Ubezpieczyciel: Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna (PZU Życie SA)

Strona internetowa: pzu.pl

Aby uzyskać więcej informacji, należy zadzwonić pod numer telefonu 801 102 102 (opłata zgodna z taryfą operatora).

Za nadzorowanie PZU Życie SA w odniesieniu do niniejszego dokumentu zawierającego kluczowe informacje odpowiedzialny jest organ nadzoru: Komisja Nadzoru Finansowego.

Data sporządzenia dokumentu zawierającego kluczowe informacje: 14 lutego 2023 roku.

PZU Życie SA należy do Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA.

Masz zamiar zakupić produkt, który nie jest prosty i może być trudny w zrozumieniu.

Co to za produkt?

Rodzaj – grupowe ubezpieczenie emerytalne z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym ze składką opłacaną regularnie oraz składką dodatkową, z możliwością indywidualnej kontynuacji ubezpieczenia.

Składka	Wysokość składki
opłacana regularnie	<ul style="list-style-type: none"> dowolna kwota z zastrzeżeniem, że min. wysokość składki dla grupy:<ul style="list-style-type: none"> do 50 osób to 50 zł miesięcznie od osoby powyżej 50 osób to 25 zł miesięcznie od osoby 600 zł rocznie w razie indywidualnej kontynuacji umowy
dodatkowa	<ul style="list-style-type: none"> dowolna kwota

Składka w ubezpieczeniu nie jest dzielona na część ochronną i część inwestycyjną.

Wyniki produktu zależą od wyniku ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego. Produkt nie zawiera żadnej ochrony alokowanej składki przed ryzykiem rynkowym.

Określenia, które zostały zdefiniowane w ogólnych warunkach grupowego ubezpieczenia emerytalnego Pogodna Jesień, kod warunków: PJGP10, PJGP11, PJGP12, PJGP30, PJGP31, PJGP32, PJGP33, PJGP42 – ubezpieczenie grupowe oraz PJKP42 – ubezpieczenie indywidualnie kontynuowane, zwanych dalej OWU, używane są w tym dokumencie w takim samym znaczeniu.

Okres – umowa zawierana jest na czas nieokreślony.

Umowa automatycznie rozwiązuje się w ubezpieczeniu indywidualnie kontynuowanym w razie:

- spadku wartości rachunku udziałów do zera,
- osiągnięcia wieku emerytalnego przez ubezpieczonego.

PZU Życie SA nie jest uprawniony do jednostronnego rozwiązania umowy.

Cele – oszczędzanie na emeryturę poprzez inwestowanie w fundusz. Dodatkowo: ochrona ubezpieczeniowa na wypadek śmierci ubezpieczonego.

Wpłacane składki, po pobraniu opłaty z tytułu alokacji składki/opłaty alokacyjnej, inwestowane są w ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy Stabilna Pogodna Jesień (fundusz). Jest to fundusz stabilnego wzrostu, który inwestuje większość środków

Świadczenia ubezpieczeniowe i koszty

W jakich sytuacjach wypłacimy świadczenie	Jakie świadczenie wypłacimy	Komu wypłacimy
Osiągnięcie przez ubezpieczonego wieku emerytalnego.	Wartość rachunku udziałów.	Ubezpieczonemu.
Śmierć ubezpieczonego.	Wartość rachunku udziałów powiększona o dodatkową kwotę w wysokości 10% wartości rachunku udziałów, z tym że nie więcej niż 10 000 zł*. W przypadku umowy ubezpieczenia indywidualnie kontynuowanego dodatkowa kwota ustalana jest na podstawie najniższej wartości rachunku udziałów z ostatnich 6 miesięcy. * Dla warunków PJGP11 nie więcej niż 25 000 zł, co nie zostało uwzględnione w poniższych kalkulacjach (wyniki dla scenariusza w przypadku śmierci mogą być korzystniejsze).	Uposażonym, członkom rodziny ubezpieczonego albo innym ustawowym spadkobiercom ubezpieczonego (według kolejności pierwszeństwa wskazanej w OWU).

Na potrzeby niniejszego dokumentu, przyjmuje się, że docelowy inwestor indywidualny to osoba, która przystępuje do ubezpieczenia grupowego, ma 40 lat i wpłaca składkę regularnie w wysokości 5 000 zł rocznie z częstotliwością roczną. Wszystkie obliczenia zawarte w niniejszym dokumencie zostały przeprowadzone:

- dla docelowego inwestora indywidualnego, przy założeniu że utrzymuje on produkt do końca trzech różnych okresów utrzymywania umowy: 1 rok, 12 lat oraz do końca zalecanego okresu utrzymywania umowy, który wynosi 24 lata (średni okres, który pozostał do emerytury, wyliczony dla docelowego inwestora indywidualnego). Dla inwestora indywidualnego w wieku innym niż wiek inwestora docelowego wyniki będą inne. W przypadku indywidualnej kontynuacji umowy wyniki dla scenariusza w przypadku śmierci będą inne (dodatkowa kwota wypłacana w przypadku śmierci ustalana jest na podstawie najniższej wartości rachunku udziałów z ostatnich 6 miesięcy),
- dla najmniej korzystnych standardowych warunków umowy wskazanych w OWU. Warunki (a tym samym wyniki) mogą zmienić się na korzyść ubezpieczonego

w instrumenty finansowe takie jak bezpieczne papiery wartościowe, przede wszystkim emitowane przez Skarb Państwa obligacje i bony skarbowe. Część aktywów jest inwestowana w nieskarbowe dłużne papiery wartościowe i akcje dopuszczone do publicznego obrotu. Staranny dobór emitentów o dobrej sytuacji finansowej i różnicowanie portfela służy ograniczeniu ryzyka. Wzrost/spadek cen instrumentów finansowych przekłada się odpowiednio na wzrost/spadek wartości aktywów funduszu. Wartość funduszu w dniu wyceny wyliczana jest w oparciu o sumę wartości wszystkich aktywów funduszu pomniejszoną o opłatę z tytułu zarządzania funduszem i opłatę z tytułu odpowiedzialności PZU Życie SA na wypadek śmierci ubezpieczonego. Wartość udziału jednostkowego funduszu ustalana jest każdorazowo na dzień wyceny.

Docelowy inwestor indywidualny – jest to produkt dla osób, które:

- posiadają wiedzę, doświadczenie inwestycyjne, a ich potrzeby i cele inwestycyjne zaspokajają to ubezpieczenie,
- są świadome ryzyk związanych z inwestowaniem w ten produkt, w tym akceptują możliwość straty części lub całości swojej inwestycji,
- akceptują minimum pięcioletni horyzont inwestycyjny.

Ubezpieczający – podmiot, który zawarł umowę grupowego ubezpieczenia emerytalnego Pogodna Jesień i przekazuje składki za ubezpieczonych lub osoba fizyczna, która zawarła umowę ubezpieczenia indywidualnie kontynuowanego. Ubezpieczony – osoba, której życie objęte jest ochroną i:

- pozostaje ona w stosunku prawnym z ubezpieczającym w szczególności w stosunku zatrudnienia bądź członkostwa lub
- indywidualnie kontynuuje ubezpieczenie.

W przypadku warunków PJGP30, PJGP31, PJGP32, PJGP33, PJGP42: jeśli ubezpieczający wypowie umowę, ubezpieczony, jeśli nie osiągnął wieku emerytalnego, ma prawo do indywidualnej kontynuacji ubezpieczenia. Ubezpieczony również może złożyć taki wniosek, jeśli nie osiągnął wieku emerytalnego, a ubezpieczający przestał opłacać składki. W takiej sytuacji ubezpieczony z umowy grupowej staje się ubezpieczającym w umowie indywidualnie kontynuowanej.

W przypadku warunków PJGP10, PJGP11, PJGP12: jeśli ubezpieczony przestał być członkiem grupy ma prawo do indywidualnego kontynuowania ubezpieczenia.

W takiej sytuacji ubezpieczony z umowy grupowej staje się ubezpieczającym w umowie indywidualnie kontynuowanej.

w zależności od obowiązujących go warunków lub w wyniku przeprowadzonych negocjacji ubezpieczającego z PZU Życie SA,

- przy założeniu braku indeksacji opłat.
- Składka ubezpieczeniowa jest średnią roczną opłatą za ryzyko ubezpieczeniowe wyznaczoną dla zalecanego okresu utrzymywania umowy w scenariuszu umiarkowanym.
- Opłata za ryzyko ubezpieczeniowe pobierana jest z wartości funduszu w każdym dniu wyceny. Łączna opłata za ryzyko ubezpieczeniowe (będąca sumą składek ubezpieczeniowych) w zalecanym okresie utrzymywania umowy odpowiada 0,6% łącznej kwoty składek zainwestowanych w zalecanym okresie utrzymywania umowy. Wpływ kosztu opłaty za ryzyko ubezpieczeniowe na zwrot z inwestycji, na koniec zalecanego okresu utrzymywania, w ujęciu rocznym, w scenariuszu umiarkowanym, wynosi 0,1%. Wartość świadczeń wskazana została w części zatytułowanej „Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?”.

Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?

Ogólny wskaźnik ryzyka

Wskaźnik ryzyka uwzględnia założenie, że będziesz utrzymywać produkt przez 24 lata. Jeżeli spieniężysz inwestycję na wczesnym etapie, faktyczne ryzyko może się znacznie różnić, a zwrot może być niższy. Być może nie będziesz w stanie wyjść z inwestycji łatwo lub być może będziesz musiał wyjść z inwestycji po cenie, która znacznie wpłynie na uzyskany zwrot.

Ogólny wskaźnik ryzyka stanowi wskazówkę co do poziomu ryzyka tego produktu w porównaniu z innymi produktami. Pokazuje on, jakie jest prawdopodobieństwo straty pieniędzy na produkcie z powodu zmian rynkowych lub wskutek tego, że nie mamy możliwości wypłacenia Ci pieniędzy.

Produkt oferuje fundusz o klasie ryzyka 3 na 7, co stanowi średnio niską klasę ryzyka.

Oznacza to, że potencjalne straty wskutek spadku wycen funduszu w przyszłości oceniane są jako średnio małe, a złe warunki rynkowe prawdopodobnie nie wpłyną na naszą zdolność do wypłacenia Ci pieniędzy.

Scenariusze dotyczące wyników

Nie można dokładnie przewidzieć rozwoju sytuacji rynkowej w przyszłości. Przedstawione scenariusze są jedynie przykładem potencjalnych wyników opartych na ostatnich zwrotach. Rzeczywiste zwroty mogą być niższe.

Ostateczna wartość inwestycji w ten produkt zależy od przyszłych wyników rynku. Przyszła sytuacja rynkowa jest niepewna i nie można dokładnie przewidzieć, jak się rozwinie. Przedstawione scenariusze niekorzystne, umiarkowane i korzystne są ilustracjami wykorzystującymi najgorsze, średnie i najlepsze wyniki funduszu lub odpowiedniego poziomu referencyjnego z ostatnich 29 lat. W przyszłości sytuacja na rynkach może kształtować się w zgoła odmienny sposób.

Zalecany okres utrzymywania:	24 lata
Przykładowa inwestycja:	5 000 zł na rok
Składka ubezpieczeniowa:	31 zł na rok

Ten produkt nie uwzględnia żadnej ochrony przed przyszłymi wynikami na rynku, więc możesz stracić część lub całość swojej inwestycji. W przypadku niemożności wypłacenia Ci (przez nas) należnej kwoty możesz stracić całość swojej inwestycji. Możesz jednak skorzystać z systemu ochrony konsumentów (zob. sekcja „Co się stanie, jeśli PZU Życie SA nie ma możliwości wypłaty?”). Ochrona ta nie jest uwzględniona we wskaźniku przedstawionym powyżej.

Z produktem związane są inne mniej istotne ryzyka, które wyjaśnione zostały w Regulaminie Funduszy stanowiącym załącznik do OWU.

Wyjście z inwestycji przed upływem zalecanego okresu utrzymywania wiąże się z dodatkowymi kosztami wskazanymi w sekcji „Ile czasu powinienem posiadać produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze?”.

Przepisy podatkowe mogą mieć wpływ na rzeczywisty wypłacony zysk.

	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po roku	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po 12 latach	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po 24 latach
--	--	---	---

Scenariusze w przypadku dożycia

Minimum	Nie ma minimalnego gwarantowanego zwrotu. Oszczędzający może stracić część lub całość swojej inwestycji.			
Warunki skrajne	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów	3 879 zł	48 509 zł	94 025 zł
	Średnia roczna stopa zwrotu	-22,4%	-3,3%	-2,0%
Niekorzystny	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów	4 113 zł	53 874 zł	110 662 zł
	Średnia roczna stopa zwrotu	-17,7%	-1,7%	-0,7%
Umiarkowany	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów	4 324 zł	57 559 zł	120 582 zł
	Średnia roczna stopa zwrotu	-13,5%	-0,6%	0,0%
Korzystny	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów	4 539 zł	61 368 zł	131 903 zł
	Średnia roczna stopa zwrotu	-9,2%	0,3%	0,7%
Kwota zainwestowana w czasie	5 000 zł	60 000 zł	120 000 zł	

Scenariusz w przypadku śmierci

Zdarzenie objęte ubezpieczeniem	Końcowa wartość inwestycji po odliczeniu kosztów przysługująca beneficjentom	5 227 zł	64 475 zł	130 582 zł
Składka ubezpieczeniowa pobrana w czasie		31 zł	369 zł	738 zł

W tej tabeli pokazano, ile pieniędzy możesz dostać z powrotem w ciągu 24 lat w różnych scenariuszach, przy założeniu, że inwestujesz 5 000 zł rocznie z tytułu składki opłacanej regularnie z częstotliwością roczną. Dla innej niż roczna częstotliwość składki regularne wyniki mogą być inne. Scenariusz warunków skrajnych pokazuje, ile pieniędzy możesz odzyskać w ekstremalnych warunkach rynkowych.

Scenariusz niekorzystny/umiarkowany/korzystny stanowi oszacowanie wartości Twojej inwestycji wyznaczone w oparciu o odpowiednio najgorszy/przeciętny/

najlepszy wynik funduszu lub odpowiedniego poziomu referencyjnego z ostatnich 29 lat.

Przedstawione dane liczbowe obejmują wszystkie koszty samego produktu i obejmują koszty Twojego doradcy lub dystrybutora. W danych liczbowych nie uwzględniono Twojej osobistej sytuacji podatkowej, która również może mieć wpływ na wielkość zwrotu.

Składka ubezpieczeniowa odpowiada średniej rocznej opłacie za ryzyko ubezpieczeniowe w okresie 24 lat w scenariuszu umiarkowanym. Scenariusze w przypadku śmierci opierają się na założeniach ze scenariusza umiarkowanego.

Co się stanie, jeśli PZU Życie SA nie ma możliwości wypłaty?

Klient może ponieść stratę w przypadku upadłości ubezpieczyciela. Świadczenia ubezpieczeniowe gwarantuje Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w wysokości 50% wierzitelności – jednak do kwoty nie większej niż równoważność w złotych 30 000 euro według średniego kursu ogłoszanego przez Narodowy Bank Polski, który obowiązuje w dniu ogłoszenia upadłości, oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, umorzenia

postępowania upadłościowego lub zarządzenia likwidacji przymusowej (zgodnie z Ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r. poz. 473 z późn. zm.).

Jakie są koszty?

Koszty w czasie

W tabelach podano kwoty, które są pobierane z inwestycji na pokrycie różnych rodzajów kosztów. Kwoty te zależą od kwoty inwestycji, okresu utrzymywania produktu oraz wyników osiąganego przez produkt. Przedstawione kwoty są ilustracjami opartymi na przykładowej kwocie inwestycji i różnych możliwych okresach inwestycji.

Założyliśmy, że:

- w pierwszym roku roczna stopa zwrotu wynosi 0%. W odniesieniu do pozostałych okresów utrzymywania założyliśmy, że produkt osiąga wyniki takie, jak pokazano w scenariuszu umiarkowanym,
- zainwestowano 5 000 zł rocznie z tytułu składki opłacanej regularnie z częstotliwością roczną. Dla innej niż roczna częstotliwości składki regularnej wyniki mogą być inne.

	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po roku	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po 12 latach	Jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po 24 latach
Całkowite koszty	884 zł	12 978 zł	40 484 zł
Wpływ kosztów w skali roku (*)	18,9%	3,5% każdego roku	2,8% każdego roku

(*) Ilustruje to, w jaki sposób koszty zmniejszają Twój zwrot każdego roku w okresie utrzymywania. Na przykład pokazuje to, że w przypadku wyjścia z inwestycji z upływem zalecanego okresu utrzymywania inwestycji prognozowany średni roczny zwrot wynosi 2,8% przed uwzględnieniem kosztów i 0,0% po uwzględnieniu kosztów.

Struktura kosztów

Koszty jednorazowe przy wejściu lub wyjściu		Wpływ kosztów w skali roku, jeżeli oszczędzający wyjdzie z programu (produktu) po zalecanym okresie utrzymywania (po 24 latach)
Koszty wejścia	Nie pobieramy opłaty za wejście do programu (produktu).	0,0%
Koszty wyjścia	Koszty wyjścia podano w następnej kolumnie jako „Nie dotyczy”, ponieważ nie mają one zastosowania w przypadku utrzymania produktu do upływu zalecanego okresu utrzymywania.	Nie dotyczy
Koszty bieżące ponoszone każdego roku		
Opłaty za zarządzanie i inne koszty administracyjne lub operacyjne	Opłaty PZU Życie SA, które mają wpływ na wartość Twojej inwestycji, nie wymienione w innych pozycjach. Jest to szacunek oparty na najmniej korzystnych standardowych warunkach umowy wskazanych w OWU.	2,8%
Koszty transakcji	0,0% wartości Twojej inwestycji rocznie. Jest to szacunkowa kwota kosztów ponoszonych przy zakupie i sprzedaży bazowych wariantów inwestycyjnych dla danego produktu. Rzeczywista kwota będzie się różnić w zależności od tego, jak dużo kupujemy i sprzedajemy.	0,0%
Koszty dodatkowe ponoszone w szczególnych warunkach		
Opłaty za wyniki	W przypadku tego produktu nie ma opłaty za wyniki.	0,0%

Ile czasu powinienem posiadać produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze?

Wymagany minimalny okres utrzymywania: 5 lat.

Wymagany minimalny okres utrzymywania umowy, ze względu na emerytalny charakter produktu, wynosi 5 lat.

Zalecany okres utrzymywania: do osiągnięcia przez ubezpieczonego wieku emerytalnego, który wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Na potrzeby obliczeń, zawartych w niniejszym dokumencie, zalecany okres utrzymywania umowy został przyjęty na poziomie 24 lat (średni okres, który pozostał do emerytury, wyliczony dla docelowego inwestora indywidualnego).

1. Wykup środków – ubezpieczony w każdej chwili może złożyć dyspozycję wypłaty środków:

- w części (tzw. wykup częściowy) z rachunku udziałów, przy czym na rachunku po wypłacie musi zostać przynajmniej 500 zł,
- w całości (tzw. wykup całkowity) z rachunku udziałów.

Kwotę wykupu stanowi wartość umarżonych udziałów jednostkowych ubezpieczonego pomniejszona o opłatę likwidacyjną. Wysokość opłaty likwidacyjnej zależy od roku polisowego.

Rok polisowy	Standardowa stawka opłaty likwidacyjnej
1	10%
2	10%
3	10%
4	9%
5	8%
6	7%
7	6%
8	5%
9	4%
10	3%
11 i powyżej	2%

Ubezpieczony ma prawo do corocznego częściowego wykupu ubezpieczenia bez potrącenia opłaty likwidacyjnej. Wysokość corocznego wykupu bez potrącenia opłaty likwidacyjnej nie może przekroczyć 10% wartości rachunku udziałów ubezpieczonego.

2. Wypowiedzenie umowy

Umowa ubezpieczenia grupowego

- Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę pisemnie, z zachowaniem okresu wypowiedzenia zgodnego z OWU. W takiej sytuacji ubezpieczony ma prawo do indywidualnej kontynuacji umowy lub może dokonać całkowitego wykupu.
- W każdej chwili ubezpieczony może zrezygnować z ubezpieczenia, składając ubezpieczającemu pisemne oświadczenie o rezygnacji. W takiej sytuacji, wypłacimy wartość rachunku udziałów pomniejszoną o opłatę likwidacyjną.

Indywidualna kontynuacja ubezpieczenia

- Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę na piśmie, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. W takiej sytuacji wypłacimy wartość rachunku udziałów pomniejszoną o opłatę likwidacyjną.

3. Odstąpienie od umowy

Umowa ubezpieczenia grupowego

Ubezpieczający ma prawo odstąpić od umowy w ciągu 30 dni od zawarcia umowy – a w przypadku przedsiębiorców w ciągu 7 dni. W takiej sytuacji zwrócimy kwotę wpłaconych składek bez potrącenia żadnych kosztów. Ubezpieczony ma prawo wystąpić z ubezpieczenia grupowego w terminie 60 dni od dnia otrzymania po raz pierwszy rocznej informacji o wartości rachunku udziałów. W takiej sytuacji dokonamy całkowitego wykupu ubezpieczenia w kwocie wartości rachunku udziałów pomniejszonej o opłatę likwidacyjną (nie więcej niż o 4%).

Indywidualna kontynuacja ubezpieczenia

Ubezpieczający ma prawo odstąpić od umowy:

- w ciągu 30 dni od zawarcia umowy. W takiej sytuacji zwrócimy kwotę wpłaconych składek bez potrącenia żadnych kosztów,
- w ciągu 60 dni od dnia otrzymania po raz pierwszy rocznej informacji o wartości rachunku udziałów. W takiej sytuacji dokonamy całkowitego wykupu ubezpieczenia w kwocie wartości rachunku udziałów pomniejszonej o opłatę likwidacyjną (nie więcej niż o 4%).

Jak mogę złożyć skargę?

1. Reklamację, również skargę i zażalenie, można złożyć w każdej naszej jednostce, w której obsługujemy klientów.

2. Reklamację, skargę lub zażalenie można złożyć:

- na piśmie – osobiście albo wysłane pocztą w rozumieniu ustawy „Prawo pocztowe”;
- na piśmie – wysłane na adres do doręczeń elektronicznych PZU Życie SA w rozumieniu „Ustawy o doręczeniach elektronicznych”, począwszy od dnia wpisania tego adresu do bazy adresów elektronicznych;
- w formie ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście, co potwierdzamy protokołem podczas wizyty w naszej jednostce;

• w postaci elektronicznej – wysyłając e-mail na reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na pzu.pl.

3. Osoba fizyczna, która złożyła reklamację może wnieść wniosek do Rzecznika Finansowego, jeśli:

- nie uwzględniliśmy roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji,
- nie wykonaliśmy czynności, które wynikają z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.

Szczegółowe informacje na temat reklamacji, skarg i zażaleń znajdziesz w OWU oraz na pzu.pl.

Inne istotne informacje

Szczegółowe informacje o produkcie znajdują się w dokumentach ogólnie dostępnych zgodnie z przepisami prawa:

- w OWU wraz z załącznikami,
- w Kartce Produktu.

Te dokumenty oraz informacje na temat wyników osiągniętych w przeszłości przez fundusz w okresie 10 lat i co miesiąc aktualizowanych scenariuszy dotyczących wyników inwestycji, dostępne są na www.pzu.pl/produkty/grupowe-ubezpieczenie-emerytalne-pogodna-jesien.